

Andreas Andersen,
Miljødirektoratet

Mepex Consult AS
Torvveien 5
N-1383 Asker, Norway
Telefon: +47 901 54 786
e-mail: kathrine@mepex.no
<http://www.mepex.no>
Foretaksregisteret:
NO 968 975 250 MVA

Dato: 15.08.2019
Deres ref: Andreas Andersen
Vår ref: Rebecca Briedis og Kathrine Kirkevaag

Notat mengder og kostnader fire engangsartikler i plast

Innledning

Mepex Consult (Mepex) leverte i april 2019 rapporten «Reduced littering of Single-use Plastics» (SUP-rapporten), en kartlegging av 19 ulike engangsartikler i plast i Norge. Rapporten ble sluttført før EU-kommisjonens vedtak om å forby ulike engangsartikler i plast. Fire av artiklene EU ønsker å forby; ballongpinner, tallerkener, drikkebeger inkludert lokk og korker i EPS og drikkevarebeholdere med lokk i EPS, ble beskrevet i samle kategorier i SUP-rapporten. I dette tilleggsoppdraget fra Miljødirektoratet (MDIR), har Mepex estimert mengder og kostnader spesifikt for disse fire produktene satt på det norske markedet.

I tillegg til mengder har vi funnet plastfrie engangs-alternativer til artiklene. Produkter i bioned-brytbare eller komposterbare materialer anser vi ikke som alternativer til engangsproduktene i plast.

Metodikk

For å fremskaffe mengder for de fire ulike engangsartiklene, har vi vært i dialog og intervjuet en rekke ulike aktører som produserer, importerer og/eller selger de aktuelle produktene:

[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

I tillegg til tallmaterieell fremskaffet direkte fra disse aktørene, har vi benyttet materialet fra arbeidet med SUP-rapporten. Søk i databaser, nettsteder og i sosiale medier har også vært nyttig i arbeidet med å estimere mengder, alternativer og priser. Offentlig tilgjengelig statistikk (SSB) og statistikk fra

varehandelen¹ har det vært vanskelig å benytte. Kategoriseringen har omfattet alle typer engangstallerkener (plast, papp, papp med plastbelegg og komposterbare materialer), og antall tallerkener i hver enhet har variert fra 5-100 i hver enhet.

For å estimere mengder tallerkener, drikkebeger og drikkevarebeholdere satt på det norske markedet, har vi kombinert to metoder:

- 1) Vi tok utgangspunkt i antall solgte artikler fra aktørene og antatt markedsandel av totalmarkedet for engangsartiklene. For å finne markedsandeler i varehandelen benyttet vi oss av Nielsens kvartalsrapport fra dagligvaremarkedet, Q2, 2019. For de øvrige aktørene har vi benyttet kunnskap fremskaffet fra intervjuer med aktørene og via tilgjengelig statistikk.
- 2) Vi tok utgangspunkt i tallmaterialet fra SUP-rapporten og trakk ut «tallerkener» fra kategorien «takeaway-emballasje, brett og tallerkener», og drikkebeger i EPS ut fra kategorien «drikkebeger, lokk og korker».

Når det gjelder ballongpinner, har vi estimert antall for 2018 ut fra samtaler med de største forhandlerne i Norge. Ut fra salgstallene og antatte markedsandeler av det norske markedet, er den totale mengden estimert.

De estimerte mengdene er gjennomgått og sammenlignet med tallmaterialet Eunomia har benyttet i tilsvarende studie utført for EU-kommisjonen. Datamaterialet benyttet i EU-studiene er hentet fra det nordiske markedet.

Resultater 2018

Vi har valgt å presentere hovedresultatet i en tabell med produkt, antall, pris til forbruker, alternativt produkt, pris på alternativet og merkostnader/besparelser ved alternativet. Tallene er basert på mengde satt på markedet i 2018.

Produkt	Antall satt på det norske markedet	Pris per stk. inkl. mva.	Alternativt produkt	Alternativt produkt, pris per stk inkl. mva	Merkostnader/besparelser
Ballongpinner	1 397 000 stk. 5,59 tonn 4 gram/stk	kr 1,40	Ballongpinne i papp	Kr 0,52 (importpris) Utsalg: omtrent som plastpinne	Omtrent samme pris
Engangstallerken i plast/belegg av plast (22 cm)	68 500 000 stk 1 375 tonn 20 gram/stk	Kr 1,08	Tallerkener i papp (22 cm)	Kr 0,7	Besparelser på 38 øre per stk.
Drikkebeger inkludert lokk og korker i EPS	5 300 000 stk 20,14 tonn 3,8 gram/stk	kr 0,93 (23 cl uten lokk)	Pappbeger (23 cl uten lokk)	Kr 0,99	Merkostnad på 6 øre per kopp
Drikkevarebeholdere med lokk i EPS	0	-	-	-	-

¹ <https://www.nielsen.com/no/no/insights/article/2019/nielsen-kvartalsrapport-for-dagligvaremarkedet-q2-2019/>

Mengder

For å kvalitetssikre «nullresultatet» på «drikkevarebeholdere med lokk i EPS» har vi konsultert vårt kontaktnett i plast-, EPS- og emballasjebransjen både i Norge og Europa, samt Eonomia. Ingen kjenner til det beskrevne produktet. Med bakgrunn i dette, har vi estimert mengde drikkevarebeholdere med lokk i EPS til å være 0. Følgelig har vi ikke noe alternativ til dette produktet.

Vi har estimert mengde drikkebeholder i EPS uten lokk av den enkle grunn at vi heller ikke har funnet EPS-beholder med lokk til salgs. Følgelig har vi valgt et alternativ uten lokk for å få sammenlignbare priser.

Alternativer

Når det gjelder alternativer til ballongpinner, kan ikke noen av forhandlerne i Norge tilby dette i dag. Men et engelsk firma tilbyr papp-ballongpinner.² Det alternative produktet er til uttesting hos flere leverandører i Norge nå. Det de i første rekke ønsker å teste ut er hvor godt papp-ballongpinnene tåler fukt.

Drikkebegre i EPS er stort sett allerede byttet ut med drikkebegre i papp. Det er diskusjoner blant aktørene om dette er godt nok, både med tanke på kvalitet (inkl. isolasjonsevne) og i forhold til sikkerhet (varme drikker).

Plasttallerkener er hovedsakelig byttet ut med papptallerkener og tallerkener i andre materialer (naturlige materialer som palmeblader, hvetekli og sukkerrør) der de tilbyr flere alternativer.

Pris

I SUP-rapporten la vi et gjennomsnitt av produktene satt på det norske markedet til grunn for prisfastsettelsen. I dette notatet har vi valgt å gå for den laveste prisen for produktene til forbruker og det samme for de alternative produktene.

For tallerkener og ballongpinner gir det alternative produktet en besparelse i forhold til engangsproduktet i plast. Flere av intervjuobjektene påpeker at det er kvalitetsforskjeller på produktene, og at prisnivået på alternativene reflekterer denne kvalitetsforskjellen.

Resultater 2019

Siden vi startet opp med å kartlegge det norske markedet for engangsartikler i plast høsten 2018, har det skjedd en rivende utvikling. Den økende oppmerksomheten knyttet til marin forurensning og bruken av engangsartikler i plast, har ført til en rask endring i markedet. Eksempelvis har varehandelen konkurrert om å finne plastfrie og bærekraftige alternativer, og en utskiftning til alternative produkter er allerede godt i gang. Allerede for to år siden begynte flere av kjedene å bytte ut bomullspinner i plast med papp, og få måneder etter EU-direktivet ble vedtatt denne våren (mai, 2019), er kjedene i gang med å fase ut engangsartikler i plast.

² <https://www.balloongrip.co.uk/pr/>

Dette gjenspeiler seg hos aktørene vi har vært i dialog med. Vi har mottatt tall for 2019 fra aktører i varehandelen som viser en nedgang i antall solgte engangstallerkener i plast på om lag 50 % hittil i år (august, 2019). Samtidig ser vi en økning i mengden alternative engangstallerkener solgt på markedet. Dette skyldes både kjedenes utskifting til alternative produkter; at papptallerkener er det eneste alternativ du finner i butikken når du skal kjøpe engangstallerkener, og at forbrukerne er opptatt av marin forsøpling og ønsker bærekraftige alternativer istedenfor engangsartikler i plast. Dette understrekes av leverandørene som forteller om en synkende etterspørsel etter engangsartikler i plast.

Vi har ikke tall for total mengde engangstallerkener (i alle materialtyper) solgt på det norske markedet hittil i år, men for varehandelen viser tall fra enkelte aktører en nedgang i forhold til 2018 på 5-10 %.

Utfasingen av engangsartiklene i plast har startet hos alle aktørene vi har vært i kontakt med. Selv på sykehusene er arbeidet med å fase ut engangsartikler i plast og finne gode alternativer godt i gang. Varehandelen har mål om å fase ut alle engangsartikler i plast i løpet av året, og selger ut sine engangsartikler i plast. Det målet har de fleste av de andre aktørene også, men noen av dem ser at det kan bli vanskelig å bli kvitt alt de har på lagre og i butikkene innen utgangen av året. Noen av aktørene synes dessuten det er vanskelig å fase ut engangsartiklene i plast fordi de anser alternativene som for dårlige til å erstatte engangsartikkelen i plast, ref. drikkebeger i papp.